

MEELOPEN MET HET AUDIOTEAM VAN DE CHAMPIONS LEAGUE

'ZAL IK DE VIKING ERIN GOOIEN?'

Fluitend publiek, applaus na een mooie actie en sfeerliederen. Op televisie is niet hoorbaar dat de meeste wedstrijden in deze periode plaatsvinden in lege stadions. We luisteren naar sfeervolle en zelfs kolkende ambiances. We keken tijdens een Champions League-duel van Ajax mee met het dienstdoende audioteam. "Dit is een functie voor de echte voetballers."

Tekst: Sander Berends

Fotografie: Orange Pictures / Broer van den Boom

*Mensen, de spelers lopen
Kom faden Ruben, de Champions League-
muziek nu laten horen
Iets meer erbij
Als straks nummer acht van Ajax in beeld
komt, ook iets meer erbij
En applaus op het moment dat er wordt
afgetrapt*

De instructies van Mourad Kajouaa zijn duidelijk. De voetbalgekke Utrechter werkt normaal als hoofd regie bij Southfields, het grootste televisie-productiebedrijf op sportgebied in Nederland. Sinds augustus heeft hij de

functie audioregisseur erbij gekregen. Vanavond zit en loopt hij opnieuw met een kladblok in de hand door de kleine Soundcontrol Room 6 op het Media Park in Hilversum. Ook tijdens de derde Champions League-groepswedstrijd van Ajax, op bezoek bij FC Midtjylland, is hij eindverantwoordelijk voor het geluid dat de kijkers van SBS6 horen tijdens de liveregistratie vanuit Denemarken. "Een dag na het uitduel met Atalanta Bergamo ben ik direct met de voorbereiding aan de slag gegaan. Van Duitse, Spaanse, Italiaanse en Engelse clubs hebben we ontzettend veel wedstrijd-

den bewaard in de Champions League-archieven. Van FC Midtjylland konden we slechts drie volledige duels opsporen. Te ver terugzoeken, heeft geen zin. Worden namen geroepen van spelers die al weg zijn. De drie duels heb ik volledig bekeken met pen en kladblok in de hand. Dan noteer ik de exacte tijdsaanduidingen van supportersliederen, juichmomenten, fluitsituaties of andere emotionele reacties van het publiek. Die knip ik er daarna uit en sla op een iPad op. Die heeft Max straks voor zich. Voor de zekerheid staat er ook een reserve-exemplaar klaar."

In de auditorium ligt inderdaad een iPad op tafel. Een met 21 blokjes, wisselend in formaat en met diverse kleurtjes. "Van het fluiten en het applaus zijn bijvoorbeeld drie gradaties opgeslagen." Het grootste vak kent de tekst 'Doelpunt thuis', maar ook 'Trommel', 'Kans-oeh' en 'Kans-aah' vormen blokken. De opvallendste is het vak rechts onderin met het woord 'Viking'. "Ken je het ritmische geklap van de supporters van IJsland op het EK van 2016?", vraagt Max. "De fans van FC Midtjylland voeren deze ook regelmatig uit. Mourad geeft straks aan wanneer ik hem in kan brengen. Het is best bijzonder dat ik door het aantikken van een vakje het geluid bij twee à drie miljoen huishoudens bepaal. Tijdens de wedstrijd schakel ik die gedachte uit, haha." Voor hem zit Ruben. Hij kijkt uit op zeven

schermen en lijkt op een diskjockey. Hij bedient een immens mengpaneel vol schuiven en draaiknoppen. "Ruben is onze mixer en verzorgt het basisfundament. Het audiobedje zoals we dat noemen, stadiongeluid dat we prettig vinden om naar te luisteren", had Emiel Gobes, Head of Production van Southfields, al verteld. "Hij krijgt het daadwerkelijke geluid van het stadion binnen en mixt dat met een vorige wedstrijd met publiek. In dit geval een van FC Midtjylland. Hij zet ook de uitgeknipte supportersliederen in en versterkt of dempt tijdens het duel bepaalde geluiden." De vierde persoon in de ruimte kijkt toe op een bureaustoel. "Hij wordt opgeleid. Het vak van regisseur bestaat al zestig, zeventig jaar. Enhanced Audio, zoals wij het toegevoegd stadiongeluid noemen, is een compleet nieuw vak. Het opleiden doen we zelf. Het kan zomaar zijn dat dit nog een tijd gaat duren en daar willen we kwalitatief en kwantitatief op voorbereid zijn", vervolgt Gobes.

*Laat maar iets meer stadion horen
iets meer veldgeluiden
Laat maar even staan
Breng maar beetje spanning
Ja, doelpunt, 0-1, uitgoal, snel
Nummer 7 eronder, heel goed
Mag lekker lang blijven*

Kajouaan heeft alle supportersliederen van Midtjylland en Ajax een nummer gegeven en roept ze tijdens de wedstrijd regelmatig alsof hij bij de afhaalchinese

werkt. "Het nummer van Bob Marley ('Three Little Birds', red.), dat wordt aangegeven als de tweede helft begint, heb ik al klaargezet. Ik kon deze keer alleen gezang kiezen dat heeft geklonken bij duels toen er ongeveer drie- tot vierhonderd fans van Ajax meelingen. En niet in een te groot stadion zoals Camp Nou zodat het galmt. Natuurlijk heb ik alle liederen gecheckt. Bij buitenlandse clubs is dat lastiger. De teksten van de Atalanta-fans hebben we vooraf laten horen aan een tolk."

Per wedstrijd verschillen de werkzaamheden. Gobes: "We hadden voor aanvang van het seizoen verwacht dat de UEFA de host broadcaster, het rechthebbende tv-

station uit het land van de club die thuis speelt, zou verplichten twee opties aan te leveren.

De beelden zónder en mét toegevoegd stadiongeluid. De UEFA heeft op dat gebied echter geen beslissing genomen. Daardoor lopen de handelswijzen nu uiteen. Italië levert geen toegevoegd stadiongeluid aan, Spanje ook nog niet. Die uit Denemarken was van een dermate kwaliteit dat we besloten om het zelf te doen. Engelse en Duitse broadcasters leveren alles over het algemeen goed aan, dat kunnen we probleemloos overnemen. Dat merken we al het hele seizoen, omdat we ook de productie van de Premier League voor Ziggo Sport doen."

"Ook voor ons was dit een compleet nieuwe tak", vervolgt Gobes. "Na de coronastop startte de Bundesliga als eerste op. Zij kozen direct voor Enhanced Audio. Dat deden ze vanaf het eerste duel behoorlijk goed. LaLiga koos ook daarvoor. Al zag je daar in de beginfase een bal over het doel vliegen waarna vijf seconden later pas de 'oeeee' was te horen. Ook werkte een aantal competities nog met augmented reality-effecten als videolaag voor de lege tribunes. Ook zag je her en der op de tribunes en scoreborden LED schermen met beelden van meekijkende supporters of zelfs kartonnen hoofden op de stoeltjes. Al snel waren kijkers het erover eens dat de aandacht daar teveel naar toetrok. Nu zie je in stadions mooie doeken op tribunes liggen. Dat geeft meer rust."

"Door de ervaringen van de buitenlandse competities die afgelopen seizoen alsnog uitgespeeld werden, wisten we al welke weg we in moesten slaan. Vooraf peilden we nog de voorkeur van de Nederlandse tv-kijker. Ruim 75 procent vindt versterkt stadiongeluid het prettigst. Best opmerkelijk, waaruit opnieuw blijkt >

Lumantek Converters with Display

ez-SHV+: SDI to HDMI converter

ez-HSV+: HDMI to SDI converter

LUMANTEK

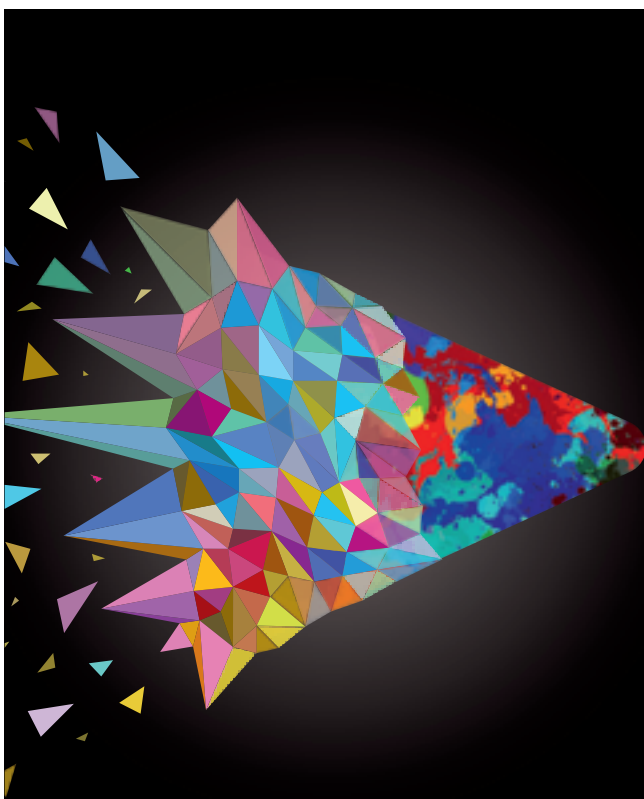
Distributed by:

Streaming Valley

www.streamingvalley.nl/pro-av

info@streamingvalley.nl

+31 317 210 311

EDIUS X

EDIT ANYTHING, FAST

De best montage-oplossing* | Geen abonnement: Je koopt het, je behoudt het
 * Zie Videoaktiv Uitgave 1/2021 | Alle nieuws, informatie en een gratis proefabonnement bij:

dat voetbal een conservatieve sport is. Southfields produceert ook de Euro Hockey League. Daar lopen coaches en scheidsrechters met microfoontjes rond en kan de kijker meeluisteren. Ook aanwijzingen op het veld zijn goed hoorbaar, waardoor kijkers in het spel gezogen worden. In de Verenigde Staten gebeurt dat al jaren in het American Football. Het voetbal kon deze keuze nu ook maken, maar wijst die optie toch af. Jammer, dit was een ideale mogelijkheid geweest om bijvoorbeeld voetballers of coaches te zenderen. Dat zou, mogelijk in combinatie met het Enhanced Audio, een geweldige stap in de beleving van de kijker hebben opgeleverd.”

(Max:) Bij het begin van de eerstvolgende verdedigende actie van Midtjylland zet ik de trommel in (Kajouaa knikt en gaat verder met zijn commando's:) Applausje bijzetten

Iets meer

Beetje meer spanning

Laat maar uitsterven

Goal uit of kans-oeh

(Als Ajax een vrije trap krijgt in het strafschopgebied zit Max klaar met beide handen boven de bewuste vaken. Het wordt de bovenste. Tadic scoort de 0-2)

Zet nummer zes er maar boven

Houd maar even aan

“We kenden dit type audiotechnici alleen van spel- of talentenshows”, vertelt Gobes. “Bij The Voice of Holland bijvoorbeeld wordt het aftellen naar het laatste moment, dat er gestemd kan worden, gevolgd door een klap als audio-effect. We noemen die mensen jinglelaars. Die functie, gericht op sport, is volledig nieuw. En dat in combinatie met de functie van Enhanced Audio-redacteur (de bediener van de iPad, red.) ook een compleet nieuwe functie. We maakten budget vrij om werknemers daarvoor op te leiden en in te zetten. De grootste vereiste is dat audiotechnici het spel herkennen. Goed inschatten wat er gaat gebeuren. Binnen een split second moet er gehandeld worden. Op het moment dat het doelpunt valt of de overtreding wordt gemaakt. Niet als de speler al drie keer is doorgerold. Het werkt zo secuur. Oefenen gaat lastig, omdat het verloop van de bewuste wedstrijd al bekend is terwijl de kunst juist is om direct live te kunnen beslissen. Dit is een functie geworden voor de echte voetballers.”

“In het begin moesten we vooral leren doseren. We hadden zoveel geluidsfragmenten verzameld dat we ze het liefst zo snel mogelijk allemaal wilden laten horen. Maar een overtreding in de vijfde minuut waarvoor wellicht geel kan worden getoond, levert een korte heftige reactie op. Gebeurt diezelfde overtreding in minuut 84 bij een 1-2 achterstand dan schreeuwt het hele >

Southfields

Southfields, waarvan Emiel Gobes naast Head of Productions ook mede-eigenaar is, is het grootste productiebedrijf in Nederland op sportgebied. Het hoofdkantoor is gevestigd in Amsterdam, maar tijdens uitzendingen opereert het personeel vanuit het Media Park in Hilversum. Voor Ziggo Sport verzorgt Southfields de productie van de duels in de Premier League, LaLiga, Serie A en de Champions League. Als ook de Formule 1. Voor Talpa, waar SBS6 en Veronica onder vallen, de uitzendingen van de Champions League en de OranjeLeeuwinnen. Voor FOX Sports is Southfields de producent van de Keuken Kampioen Divisie, Tweede Divisie en documentaires. Ook alle hockeyproducties, uitgezonderd de Olympische Spelen, vallen in het projectportfolio van Southfields. Onder de naam WK Producties werd het bedrijf in 2002 opgericht door Kees Jansma en Will Moerer. Nu staan naast Gobes ook Arthur Zuiderwijk en Ernst Veldkamp aan het hoofd van het management.

Online Events?

We creëren, faciliteren en/of produceren.

dm
DUTCHMULTICAM

- 1 x ATEM 1 ME Production Studio 4K
- 1 x ATEM 1 ME Advanced Panel
- 3 x HyperDeck Studio Mini
- 5 x ASL Intercom
- 1 x Behringer X-Air 12 Audiomixer
- 1 x Behringer X-Touch Compact
- 1 x Multiview Monitor 4K

- 4 x Grass Valley LDX camera 1920x1080 50i
- 4 x Grass Valley OCP en CCU
- 1 x 23x lens, 1 x 10x lens en 2 x 17x lens
- 4 x 250mtr Fiber Cable
- 3 x EFP viefwinder en remote controls
- 3 x ENG viewfinder
- 3 x EFP Cartoni Tripod
- 1 x ENG Sachler Tripod

Compleet met Tally en Intercom

DutchMulticam.nl

Contact-info: John Huijbregts 06 247 297 28
Of mail naar john@dutchmulticam.nl

Regiewagen, op basis van
4 x Grass Valley LDX80 camera's: **1995,-**

Compact Regie, op basis van
4 x Grass Valley LDX80 camera's: **1395,-**

Compact Regie
Zonder camera's: **395,-**

Camera's compleet met lenzen, statieven en intercom.
Aangepaste tarieven! Excl. b.t.w., excl. technicus.

stadion vol emotie om geel. Als dat bewuste fragment al is gebruikt, valt het effect weg. Feeling is erg belangrijk. Je als audioregisseur en Enhanced Audioredacteur zo goed mogelijk verplaatsen in die fan op de tribune.”

De uitkomst van de loting van de Champions League zorgde voor tevreden reacties. “We hebben een rijk Champions League-archief met beelden. Dat juist nu al het audio daarvan zo belangrijk werd, daar hadden we nooit eerder stil bij gestaan. We selecteren het audio niet uit één wedstrijd, maar gebruiken meerdere wedstrijden om alle audiotracks gereed te maken. We proberen zo goed mogelijk rekening te houden met het grote verschil dat er normaal ook zou zijn. FC Barcelona dat uit speelt bij Dinamo Kiev in de derde wedstrijd van de groepsfase klinkt anders dan een ploeg die op bezoek moet bij Olympiakos Piraeus voor een beslissende wedstrijd, waar dan normaal het halve stadion in brand staat en de fans maar blijven schreeuwen. Bij de thuiswedstrijden, waarin wij de host broadcaster zijn, proberen we het typische Ajax Champions League-gevoel over te brengen.”

(Max:) Zal ik de Viking erin gooien?
(Kajouaa:) Nee, wacht nog maar even
(Andreas Dreyer schuift de 1-2 binnen)
Doelpunt
Track drie alsjeblieft

Direct contact met de commentatoren is er tijdens de uitzendingen niet. “Als we naar boven lopen, kunnen we Vincent

Schildkamp en Wytse van der Goot van SBS6 of Sierd de Vos van Ziggo Sport opzoeken. Maar de noodzaak is er niet. Aan beide kanten heerst tevredenheid. Als zij geen opmerkingen hebben, betekent het dat het geluid geen opvallende factor heeft gespeeld en dat is de bedoeling. Dan hebben we op de juiste wijze de omgeving gecreëerd waarin het duel normaal was gespeeld en prettig luistert voor de kijker. Voor het domein van een commentator is dat lastiger. Hij zou normaal in een vol stadion zitten, met schreeuwende en zingende supporters, vuurwerk en noem maar op. Nu zit hij alleen op de perstribune van de ArenA. Dat heeft invloed op de beleving van de commentator. Bij uitduels werken de commentator en interviewer allebei hier vanuit het pand, gezien alle Covid-restricties die er momenteel zijn in Europa. Op een Champions League-avond zoals nu lopen in totaal zo’n zestig tot zeventig mensen rond die de uitzendingen van SBS en Ziggo Sport verzorgen.”

(Plotseling loopt een man binnen)
Jongens, de bal moet beter hoorbaar zijn
(Ruben:) Maar dan gaan automatisch ook het geschreeuw en de andere geluiden op het veld harder
(Man:) Maakt niet uit, de bal is onvoldoende hoorbaar
(het volume wordt bijgesteld)

“We vernamen dat er een plukje publiek bij het duel is”, vervolgt Kajouaa. “Een man of tweehonderd, kregen we door. Maar we wisten niet of dat supporters zouden zijn van de harde kern of wellicht bobo’s. Dat heeft veel

invloed op het versterken. We kunnen in beide scenario’s handelen. Morgen zenden we Barcelona – Dinamo Kiev uit. De geluidsfragmenten heb ik bijna allemaal gehaald uit Barcelona – Liverpool van 1 mei 2019. Die 3-0, daar zat alles in. Het publiek dat uit haar plaat ging, de Blaugrana die werd gezongen, de dolgekke fans die de naam van Messi scandeerden, reacties na flinke schoppen op hem. Maar om het zo goed mogelijk aan het tempo en de dynamiek van de wedstrijd te matchen, hebben we uiteraard ook nog andere thuiswedstrijden van Barcelona gepakt om de audiofiles te knippen. Zo kunnen we live meedoen met ieder wedstrijdverloop.”

Klein beetje meer geven, nu we naar het einde toegaan
Zet nummer 2 maar klaar
Applausje bij affluiten
Fijn, fijn, fijn jongens

De uitzending zit erop. “Gelukkig werd er snel twee keer gescoord, waardoor iedereen lekker direct in de vibe kwam die je wilt hebben”, kijkt Kajouaa terug. “Ook het audiobedje was goed. Het was een gemakkelijke avond.” Gobes: “Maar het blijft een kwestie van smaak. Zoals ook voorkeuren over het soort voetbal uiteenlopen. Altijd blijven er mensen die het niets vinden. Maar gelukkig ervaren de meeste kijkers het als prettig. En als de kijker het steeds minder bewust doorheeft, hebben we ons werk goed verricht.” <